

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 5 Issue 7, p. 735-750, December 2012

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE KONUŞMA EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

*THE PROBLEMS IN SPEAKING EDUCATION ACCORDING TO TEACHER'
JUDGEMENTS*

Yrd. Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL

Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

Okt. Hikmet DEGEÇ

Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

Abstract

Individuals are creatures living together in the community. They need communication to keep up healthy this togetherness. The most important way of having communication is language. Basic language skills which create language art (speaking, listening, reading and writing) are factors elements which complete each other. In this elements, speaking skill is the most important element which separates human from other creatures. Also it is the most common, natural and easy way of communication.

Speaking skill an ability comes from birth. Like the other skills speaking skills can be developed with working. The work on speaking skill is not enough in our country.

In this research the problems in speaking skill education of primary school students are aimed to be evaluated according to views of Turkish language teachers. The research information is supplied by interview method with Turkish language teachers. In the interview, ten open ended questions were asked to a twenty six Turkish language teachers. The information got by interview is evaluated in detail with analysis of descriptive, content and frequency. According to the information, it is understood that there are some problems like using local language, shying from friends, getting excited, lacking of vocabulary and no be benefited from accent or body language and students have difficulty in solving problems as shying from friends, getting excited and using language. In addition, it is understood that students'

school life is effected negatively by these problems. Some suggestions were made regarding how speaking skill problems can be solved in the light of the findings obtained from study.

Key words: *Language skills, speaking skill, problems of speaking skill, speaking education.*

Öz

Bireyler toplum içinde birlikte yaşayan varlıklardır. Bu birlikteliği sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmek için de iletişime ihtiyaç duyarlar. İletişim kurmanın yollarından en önemlisi ise dildir. Dil sanatını oluşturan temel dil becerileri (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) birbirlerini tamamlayan unsurlardır. Bu unsurlardan konuşma becerisi insanı insan yapan, onu diğer varlıklardan ayıran en önemli unsudur. Ayrıca anlaşmanın da en yaygın, en doğal ve en kolay yoludur.

Konuşma becerisi doğuştan gelen bir yetenektir. Diğer tüm becerilerde olduğu gibi konuşma becerisi de çalışmalarla geliştirilebilir. Konuşma becerisi üzerine yapılan çalışmalar ülkemizde hâlâ yeterli seviyeye ulaşmamıştır.

Bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinde görülen konuşma problemlerinin Türkçe derslerine giren öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma verileri Türkçe öğretmenleriyle yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. Görüşmede yirmi altı Türkçe öğretmenine on açık uçlu soru sorulmuştur. Bu görüşmelerde elde edilen veriler betimsel, içerik ve frekans analiziyle ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde; yöresel ağız kullanma, arkadaşlarından utanma, heyecan, kelime dağarcığı eksikliği, vurgu ve beden dilinden yeterince yararlanılamaması sorunlarıyla karşılaştıkları ve bu sorunlardan arkadaşlarından utanma, heyecan ve yöresel ağız kullanımı sorununu çözmede zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu sorunların öğrencilerin okul hayatını olumsuz yönde etkilediği de tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle konuşma becerisi sorunlarının nasıl çözüme ulaştırılabileceği konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dil becerileri, konuşma becerisi, konuşma becerisi sorunları, konuşma eğitimi.

Giriş

Dil, bireyin dünyadaki yerini ve değerini belirleyen önemli bir iletişim aracıdır. Birey; gördüğünü, duyduğunu, bildiğini dil yoluyla ifade eder” (Kolaç, 2008: 64). Yeryüzünde dil olmasaydı insanoğlu bilimde, sanatta, edebiyatta ve diğer bütün alanlarda bu kadar ilerleyemezdi. Dolayısıyla dil önce fertlerin sonra ise milletlerin ilerlemesinde önemli bir yere sahiptir.

“İnsanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil” ana dilidir (Vardar 1988: 20). “Ana dili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir (Aksan, 1994: 65). Ana dili, toplumun bireylerini bir arada tutan en kuvvetli bağıdır. Çünkü kişi duygularını, düşüncelerini, dileklerini ana diliyle ifade eder. Bu sayede ana dili bireyi toplumla özdeşleştirir ve toplumla bağlarını güçlendirir. Bu nedenle ana dili öğretimi ulusal birliğin sağlanmasında ve korunmasında önem taşımaktadır. “Birey dünyaya önce ana dili penceresinden bakar ve bireyin zihninde evren, ana diline göre biçimlenir, karşılaştığı durumları ve yaşama dair her türlü yargıyı, ana dilinin anlama ve anlatma olanaklarını kullanarak ifade eder” (Aksan, 1994: 67; Achmet, 2005: 37; Gök, 2009: 2).

Ana dili öğretiminin temel amacı bireylerin anlama ve anlatma gücünün geliştirilmesidir. Anlamaya yönelik dil becerileri (receptive language skills) iki temel

beceriden oluşur. Bunlardan birincisi dinleme, ikincisi okumadır. Anlama, yazının anlamını bulma, üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir. Anlamlandırmaya dayanan anlama becerisi, seçme, inceleme, karar verme, çevirme, yorumlama, analiz sentez yapma, öteleme ve değerlendirme gibi beyin teknolojisi oluşturacak zihinsel yetenekleri kapsamaktadır (Güneş, 2002: 12).

Anlatmaya yönelik dil becerilerini de (expressive language skills) iki temel beceri oluşturur. Bu becerilerden ilkinin konuşma, ikincisini yazma oluşturur. Birey aktarmak istediklerini konuşma ve yazı yoluyla yapabilir. Zihinde tasarlanan düşünceleri sözlü ya da yazılı olarak anlatma becerileri ile dışa vurulabilir.

Kişinin diğer kişilerle ilişkilerini sürdürmesi ve iletişim sağlaması için en çok gereksinim duyduğu dil etkinliği konuşma becerisidir. “İnsan ömrü boyunca okuyup yazmadan hayatını devam ettirebilir, ancak konuşma ve dinleme eylemlerini yapmadan yaşantısına devam etmesi söz konusu değildir” (Topçuoğlu; Özden, 2012: 136). Temel dil becerileri içerisinde yer alan konuşma ile ilgili pek çok tanım yapılabilir. En genel anlatımı ile konuşma; kişinin duygularını, düşüncelerini, isteklerini söz ile anlatmasıdır.

İnsanlar doğuştan gelen bir konuşma yeteneğiyle gözlerini dünyaya açarlar. Konuşma yeteneği doğuştan gelir fakat kişinin ortak anlaşma aracı olan standart dili etkili kullanabilmesi okul hayatında alacağı konuşma eğitimine bağlıdır. Eğitim kurumlarındaki konuşma derslerinin genel amacı öğrencilere duygu, düşünce, gözlem, hayal ve isteklerini dil kurallarına uygun ve etkili biçimde anlatma becerisi kazandırmaktır (Özbay, 2005: 121).

İnsanlar hayat boyu iletişim kurmak zorundadır. İnsanlarla iletişim kurmanın da sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim gibi değişik yolları bulunmaktadır. “İnsan çevresindeki diğer insanlarla anlaşabilmek, onlara duygu, düşünce, görüş, istek, hayal vb. anlatabilmek için bu iletişim yollarından en fazla sözlü olanını yani konuşmayı kullanır” (Temizyürek vd., 2007: 266). Bireysel ve toplumsal yaşamda önemli bir yer tutan konuşma, okul, aile, iş, çevre ve toplum yaşamında başarıyı ya da başarısızlığı belirleyen faktörlerden biridir. Doğru dinleme ve konuşma becerisine sahip olmamak, toplumsal iletişimde de sorunlara yol açmaktadır.

Kişinin konuşma becerisi okul çağına gelinceye kadar çok çeşitli unsurlar tarafından olumlu veya olumsuz yönde şekillendirilir. Bu unsurların en önemlileri aile, yakın aile çevresi, çocuğun yetişmiş olduğu çevre ve televizyondur. Bu şekillendirme çocuğun okul hayatına devam ettiği zaman sürecinde de, okul dışındaki zaman diliminde devam eder. Çocuğun konuşma ve diğer temel dil becerilerine doğrudan etkisi olan bu unsurların olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için öğretmenlerin, eğitimcilerin daha dikkatli bir şekilde çalışmaları gerekmektedir.

Türkçe eğitiminde, temel dil becerilerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Bunlar da Türkçe dersi öğretim programında belirtilmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (MEB, 2005: 4) “Genel Amaçlar” başlığı altında konuşma becerisiyle doğrudan ilgili olarak öğrencilerin;

“1. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerini sağlamak,

2. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,” şeklinde iki madde bulunmaktadır.

Türkçe Öğretimi Programında (MEB, 2006: 19-23) ise konuşma becerisiyle ilgili amaç ve kazanımlar “Konuşma kurallarını uygulama, sesini ve beden dilini etkili kullanma, hazırlıklı konuşmalar yapma, kendi konuşmasını değerlendirme, kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma” başlıklarıyla yer almaktadır.

Bu kazanımlar doğrultusunda konuşma becerisine Türkçe programında %20 oranında yer verilmiştir. Diğer dil becerileri olan yazma %20, dinleme %15 ve okuma %30 oranında kazanımlarda yer almaktadır. İnsan için hayati önem taşıyan ve bir mecburiyet olan konuşmanın yukarıda verilen oranlarla istenilen seviyeye getirilmesi mümkün görülmemektedir. Zira 2007-2008 eğitim öğretim yılında MEB tarafından basılan 6. Sınıf Türkçe ders ve çalışma kitaplarında yapılan bir çalışmaya göre “Konuşma becerisi MEB 6. sınıf çalışma kitabının genelinde 12 etkinlikte yer almakta, bu da frekans analizinde %4,86 olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçe dersi öğretim programında yer alan temel dil becerilerinden konuşma becerisinin kazanım oranı olan %20 dikkate alındığında, konuşma becerisi bu kitapta %75 oranında daha az yer almıştır ve kitapta en düşük orandadır” (Topçuoğlu, 2010: 398). Bu bilgiler dikkate alındığında konuşma becerisi ile ilgili olarak verilen eğitimin yetersizliği istatistikî verilerle ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada öğrencilerin konuşmada yaşadıkları sorunlar, Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmiş ve bu sonuçlardan hareketle konuşma eğitimine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Yöntem

Konuşma becerisinde karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleriyle belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. “Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" türü olarak tanımlanmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39).

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme metodunda, araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu tür görüşme metodunda, araştırılan kişilerinde araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur (Ekiz, 2009: 63).

Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Kütahya il merkezinde ve ilçelerde görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırma kapsamında yirmi altı öğretmenle görüşülmüş ve bu görüşler değerlendirmeye alınmıştır.

Çalışma grubuna yarı yapılandırılmış mülakat soruları sorulmuştur. Türkçe öğretmenlerinin araştırmanın çalışma grubunu oluşturmasının temel nedeni konuşma becerisi eğitimini Türkçe öğretmenlerinin vermesidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, öğretmenlerle yapılan görüşme sırasında; değişen koşullara uyum

sağlayabilme esnekliği, geribildirim mekanizmasının anında işleyebilmesi, derinliğine bilgi edinilebilmesi, yanlış anlamaların azaltılması, cevaplarda bireyselliğin korunması gibi özelliklerinden dolayı bu araştırma için uygun görülmüştür. Örnekleme yer alan öğretmenlere on adet açık uçlu soru sorulmuştur.

Türkçe Dersi öğretiminde karşılaşılan sorunların neler olduğu ile ilgili öğretmenlerin görüş ve düşüncelerini belirlemek için ön görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerle yapılan ön görüşmede elde edilen veriler doğrultusunda sorular hazırlanarak veri toplama formu geliştirilmiştir. Bu soruların geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerle ayrıca güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Hazırlanan formda aşağıda verilen on soru yer almıştır.

1. Konuşma becerisi eğitimi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Sınıfta konuşma becerisi ile ilgili hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?
3. Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
4. Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunlardan hangilerini çözmeye daha çok problem yaşıyorsunuz?
5. Karşılaştığınız konuşma sorunlarının sebebi-sebepleri nedir?
6. Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunları çözmek için hangi etkinlikleri yaptırıyorsunuz?
7. Konuşma becerisi yetersiz olan öğrencilerin sosyal aktivitelere katılımı nasıldır?
8. Diğer öğretmenlerin konuşma becerisinde problem yaşayan çocuklarla iletişimi hakkında neler söyleyebilirsiniz?
9. Konuşma becerisi yetersizliği öğrencinin diğer derslerini nasıl etkiliyor?
10. Türkçe programının konuşma etkinliklerine yeterli katkısı oluyor mu? Tavsiyeniz var mı?

Verilerin Analizi

Çalışmamızda betimsel analiz, içerik analizi ve frekans analizi birlikte kullanılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize etmektir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 227). Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Öncelikle analize konu olan soruların cevapları ayrıntılı bir biçimde incelenmiş, incelemeleri betimlemek için her soruya bütün öğretmenlerin belirttiği görüşlerin bir listesi çıkarılmış, elde edilen metin satır satır okuma tekniği ile okunduktan sonra kodlamalar ve bu aşama sonucunda içerik analizi için temalar oluşturulmuştur. Bu temaların, öğretmenlerin verdiği cevaplarda ne sıklıkta geçtiğini göstermek için ise frekans analizinden faydalanılmıştır. Sorulara cevap veren öğretmenlerin cevap kâğıtlarının numaraları ayrıca belirtilmiş ve frekansları gösterilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmamızın bu bölümünde Türkçe öğretmenlerinin, kendilerine yöneltilen açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan cevap temaları, cevap frekansları ve örnek cevapların oluşturduğu bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

1. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi eğitimi hakkındaki görüşleri ile ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi eğitimi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekansı %	Örnek cevaplar
Ezbercilik	1, 2, 5, 7, 8, 14 (6 öğretmen %23)	<i>Eğitim sistemimizin ezbere dayalı olduğunu, dolayısıyla öğrencileri çok fazla konuşturamadığımızı düşünüyorum.</i>
Ortam	3, 4, 6, 9 (4 öğretmen %15)	<i>Konuşma için öncelikle öğrencinin kendisini rahat anlatabileceği bir ortam sağlanması gerektiği düşüncesindeyim.</i>
İletişim	10, 12, 15, 16, 18, 19 (6 öğretmen %23)	<i>Konuşma eğitimi iyi iletişim kurabilmeyi öğretmek demektir. Bunun için de öncelikle öğretmen iyi iletişim kurabilen biri olmalıdır.</i>
Sınav kaygısı	20, 21, 25, 23 (4 öğretmen %15)	<i>Yazılı sınav başarısına dayalı bir eğitim sisteminde konuşma eğitimi çok gerekli görülerek arka plana atılıyor.</i>
Özgüven eksikliği	17, 13, 11 (3 öğretmen %12)	<i>Öğrencilerim özgüven eksikliğinden dolayı konuşmaktan çekiniyorlar.</i>
Müfredat	24, 22, 26 (3 öğretmen %12)	<i>Konuşmayı bir müfredata bağlı olarak vermeyi düşünüyorsak öncelikle sağlam kaynaklarla onlara iyi bir altyapı oluşturmalıyız.</i>

Öğretmenlerin birinci soruya verdikleri cevaplara bakıldığında “ezbercilik, ortam, iletişim, sınav kaygısı, özgüven eksikliği ve müfredat”ın yer aldığı sekiz farklı tema karşımıza çıkmaktadır. “İletişim” ve “ezbercilik” temaları %23 oranında frekansla en sık rastlanan temalardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerimiz genellikle konuşma eğitiminin iletişimle aynı anlama geldiğini ve ezberci eğitim sistemine sahip olduklarından konuşma becerisinin olumsuz yönde etkilendiğini düşünmektedirler.

2. Türkçe öğretmenlerinin uyguladıkları konuşma becerisi etkinlikleri ile ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “Sınıfta konuşma becerisi ile ilgili hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekansı %	Örnek cevaplar
Anı anlatma	1, 7, 8 (3 öğretmen %12)	<i>Zaman zaman ders içerisinde öğrencilerimden bazılarını kaldırarak başlarından geçmiş olan önemli bir olayı anlatmalarını istiyorum.</i>
Münazara	2, 9, 10, 11, 15, 17 (6 öğretmen %23)	<i>Öğrencilere rahat konuşma imkânı hazırlayarak münazaralar yaptırıyorum.</i>
Metin tamamlama	19, 20, 21 (3 öğretmen %12)	<i>Konuşma etkinliklerinde yarım bırakılan bir metnin öncesine ya da sonrasına kurgular yaptırıyorum.</i>
Kelime havuzundan sözcük seçip konuşturma	3, 4, 5, 6, 16, 22, 25 (7 öğretmen %27)	<i>Çalışma kitabındaki etkinliklerde bulunan kelime havuzundan sözcük seçme etkinliğinden faydalaniyorum. Bir sözcük seçtirip kelime hakkında hazırlıksız konuşma yaptırıyorum.</i>
Ders içi etkinliklerde söz hakkı	12, 13, 14, 18, 24, 26 (6 öğretmen %23)	<i>Ders içi etkinliklerde öğrencilere söz hakkı veriyorum. Düşündüklerini özgürce ifade edebileceği bir ortam hazırlıyorum.</i>
Panel, bilgi şöleni hazırlama	23 (1 öğretmen %4)	<i>Yılda bir defaya mahsus olmak üzere panel, bilgi şöleni, münazara tarzı hazırlıklı konuşmalar yaptırıyorum.</i>

Derslerde yapılan konuşma etkinlikleri “anı anlatma, münazara, metin tamamlama, kelime havuzundan sözcük seçip konuşturma, ders içi etkinliklerde söz hakkı verme, panel, bilgi şöleni hazırlama” temaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Ders içi etkinliklerde en fazla frekans yüzdesine sahip cevap “kelime havuzundan sözcük seçip konuşturma” temasıdır.

Kelime gelişimi öğrenciler için çok önemli bir konudur. Bireyin toplum içerisinde kendini ifade edebilmesinde ve diğer bireylerle iletişim kurmasında sahip olduğu kelime bilgisinin önemi büyüktür. Kelime hazinesinin geliştirilmesinde en önemli unsur ise kitap okuma alışkanlığının kazanılmasıdır. Kitap okuma çalışmasının buradaki amacı, içerisindeki yabancı kelimeleri öğrenmek ve kelime hazinesini geliştirmektir. Kelime havuzundan sözcük seçerek konuşturma da benzer bir uygulamadır ve yeni sözcüklerin öğrenilip, geliştirilmesinde çok faydalıdır.

Ders içerisinde öğrenciye söz hakkı verme tüm öğretmenlerin yapmış olduğu bir uygulamadır. Konuşma eğitimi denilince anlaşılan öğrencinin sadece sorulara verdiği cevaplar olmamalıdır. Ancak frekans analizi sonuçlarından da anlaşılacağı gibi panel, bilgi şöleni gibi uygulamalar zahmetli gelmekte, öğrencilere Türkçe ders kitabında sorulan sorulara cevap verme yoluyla yapıldığı düşünülen konuşma etkinlikleriyle kolayca kaçıldığı düşünülmektedir.

3. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlarla ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekansı %	Örnek cevaplar
Söz hakkını bekleme	16 (1 öğretmen %4)	<i>Bence karşılaşılan en büyük sorun: İki kulağımız ve bir ağızımızın olduğunu unutmamız. Karşımızdakini dinlemeden bize söz hakkı verilmeden konuşmamalıyız.</i>
Yöresel ağız kullanma	3, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 25 (8 öğretmen %31)	<i>Öğrencilerin yöresel ağız özelliklerini kullanmaları.</i>
Arkadaşlarından utanma/heyecan	2, 4, 8, 10, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23 (11 öğretmen %42)	<i>Öğrenciler konuşma sırasında diğer arkadaşlarının olumsuz ve alaycı tepkilerinden çekinerek kendilerini ifadeden imtina ediyorlar. Bu durum onlarda heyecan duygusunu da tetikliyor.</i>
Kelime dağarcığının eksikliği	1, 5, 11, 18 (4 öğretmen %15)	<i>Kelime dağarcıkları zengin olmadığı için aynı cümleleri tekrar ederek konuşmalarını bitiriyorlar.</i>
Vurgu ve beden dilinden yeterince yararlanılmaması	24, 26 (2 öğretmen %8)	<i>Öğrencilerimin ses ve cümlelerinde vurguyu, jest ve mimiklerini yeterince kullanamadıklarını fark ediyorum.</i>

Öğretmenlerin dördüncü soruya verdikleri cevapların temaları, “söz hakkı bekleme, yöresel ağız kullanma, arkadaşlarından utanma, heyecan, kelime dağarcığı eksikliği, vurgu ve beden dilinden yeterince yararlanılmaması” şeklinde ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerde görülen en dikkat çekici konuşma problemi %31 oranıyla en sık rastlanan cevap olan “arkadaşlarından utanma/heyecan” dır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin sıkılma, utanma ve heyecan problemleri sıklıkla vurgulanmıştır. Ayrıca araştırmamızın ilk maddesinde öğretmenlerin konuşma becerisiyle ilgili düşüncelerinde de özgüven eksikliği belirtilmişti. Özgüven eksikliğinin nedeni olarak ise genellikle ailelerin yaklaşımları gösterilmiştir.

Burada öğretmenlerin bahsetmediği ancak yer alması gereken bir sorun ise “gereksiz ses ve kelime kullanımı” olmalıydı. Konuşmacının aaa, eee, ııı, hıı, hımm, şey, ii, yani, evet vb. ses ve kelimeleri sık sık kullanmasıyla ortaya çıkan ve dinleyiciyi rahatsız eden (Topçuoğlu ve Özden, 2012: 120) bu sorun, gerek öğrencilerin heyecanından gerek özgüven eksikliğinden gerekse de yeterli kelime hazinesine sahip olmadıklarından meydana gelebilmektedir.

4. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlardan hangilerini çözmede daha çok zorlandıklarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunlardan hangilerini çözmede daha çok problem yaşıyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekans %	Örnek cevaplar
Arkadaşlarından utanma	2, 4, 5, 8, 10, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 26 (13 öğretmen %50)	<i>Özellikle tahtaya kalktıklarında öğrencilerde özgüven probleminden kaynaklanan sorunları çözmede zorlanıyorum.</i>
Yöresel ağız kullanımı	1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 24, 25 (13 öğretmen %50)	<i>Özellikle kelimelerin yöresel söylenişlerini düzeltmede zorluk yaşıyorum. Çünkü akşam eve gittiklerinde yine velilerin konuşmalarından etkileniyorlar.</i>

Öğretmenlerin dördüncü soruya verdikleri cevaplar eşit frekansa sahip olan “arkadaşlarından utanma ve yöresel ağız kullanımı” temalarıdır.

Bu sorunları gidermek için öncelikle öğretmenin bu konuda iyi eğitim almış olması gerekmektedir. Bununla birlikte sürekli çalışmalar yapmak da gerekir.

Öğrencilerin kendilerine güven duymaları, kişisel gelişimlerini tamamlamaları eğitim-öğretim hayatları boyunca devam edecek olan bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin kendilerine güvenmeleri, rahat akıcı konuşabilmeleri ilköğretim döneminde alacak oldukları eğitimle kazandırılabilir. Bunun için de telkin, okuma ve dinleme çalışmaları, hafıza teknikleri, uzman desteği, rahat olmaya çalışma ve hobi yahut sosyal çevre edinme gibi tekniklerle bu sorunu kolayca aşmak mümkündür.

5. Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları konuşma sorunlarının sebepleri ile ilgili düşüncelerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Karşılaştığınız konuşma sorunlarının sebebi-sebepleri nedir?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekans%	Örnek cevaplar
Bilgi eksikliği	12, 13, 14 (3 öğretmen)	<i>Öğrencinin konuşacak konuda yeterli bilgisi yoksa gereksiz sözcük kullanıp anlamsız sesler çıkarabiliyor.</i>
Aile ve yakın çevrede kullanılan yöresel ağız	1, 3, 6, 7, 9, 11, 16, 18, 24, 25 (10 öğretmen)	<i>Öğrencinin ailesini ve yakın çevresinin yöresel ağız kullanması öğrencinin kendini düzeltme sürecini yavaşlatıyor.</i>
Topluluk	2, 4, 5, 8, 10, 15, 17, 19,	<i>Yanlış cevap verdiklerinde arkadaşlarının</i>

karşısında heyecan ve korku duyma	20, 21, 22, 23, 26 (13 öğretmen)	<i>kendileriyle alay edeceklerini düşünüp sorulara cevap vermeye çekiniyorlar. Bu korku ve heyecanı beraberinde getiriyor.</i>
--	-------------------------------------	--

Türkçe öğretmenlerin yedinci soruya verdikleri cevapların temaları “bilgi eksikliği, aile ve yakın çevrede kullanılan yöresel ağız, topluluk karşısında heyecan ve korku duyma” şeklinde çıkmıştır.

Özellikle her yaş grubundan insanın yaşadığı topluluk karşısında heyecan ve korku duyma teması frekans analizine göre de en yüksek değerde karşımıza çıkmaktadır.

6. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştıkları sorunları çözmek için hangi etkinlikleri yaptıklarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştığınız sorunları çözmek için hangi etkinlikleri yaptırıyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekans %	Örnek cevaplar
Egzersiz yaptırma	1, 5, 14, 16,18, 20, 21, 22, 23, 25 (10 öğretmen %38)	<i>Ayna karşısında konuşma, boş sınıfta konuşma vb. bazı egzersizleri uygulamaya çalışıyorum.</i>
Kitap okutma	2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 19, 12, 13 (13 öğretmen %50)	<i>En çok kitap okutuyor, şiir okutuyor ve kelime hazineleri gelişmesi için kitaptaki bilmedikleri kelimelerle cümleler kurduruyorum.</i>
Yanlış hemen düzeltme	7, 24 (2 öğretmen %8)	<i>Etkinlikten ziyade problemi söyleyip daha doğru nasıl olacağını uygulamalı olarak o dakika gösteriyorum.</i>
Takdir etme	26 (1 öğretmen %4)	<i>Öğrencinin konuşmasını kesmeyip konuşması bittiğinde olumlu pekiştirme için öğrencime teşekkür ediyorum.</i>

Öğretmenlerin altıncı soruya verdikleri cevapların temaları “egzersiz yaptırma, kitap okuma, yanlış hemen düzeltme, takdir etme” şeklinde çıkmıştır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında frekans analizi sonucuna göre en sık ifade edilen çözüm önerisi kitap okuma temasıdır.

7. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi iyi derecede olan öğrencilerin sosyal aktivitelere katılımına ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi yetersiz olan öğrencilerin sosyal aktivitelere katılımı nasıldır?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekans %	Örnek cevaplar
-----------------------	------------------	-----------------------

Katılım az	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 (22 öğretmen %85)	<i>Çoğu öğrenci bu sosyal aktivitelere katılmamaktadır. Katılması konusunda ısrara da çoğu zaman tepki vermemektedir.</i>
Katılım yüksek oranda	5, 9, 10, 11 (4 öğretmen %15)	<i>Dili iyi kullanamayan bir öğrenci başka dillerini konuşturuyor. Kazanamadığı özgüveni aktivite alanlarında kazanmaya çalışıyor. Farklı etkinliklerde başarılı olanlar var.</i>

Öğretmenlerin sekizinci soruya verdikleri cevapların temaları “katılım az ve katılım yüksek oranda” şeklinde çıkmıştır. Toplum önünde konuşmaktan çekinen öğrenci sosyal aktivitelerde de kendini ifadeden korkacak, çekinecektir. Bu nedenle katılmayı tercih etmeyebilir. Bununla birlikte frekans analizine göre daha az yer bulmuş olan başarılı teması da düşündürücüdür. Öğrenci kendini kanıtlamak, başka alanlarda başarılı olmak için sosyal aktivitelerde başarılı olmak isteyebilir.

8. Türkçe öğretmenlerinin diğer öğretmenlerin konuşma becerisinde problem yaşayan çocuklarla iletişimi hakkındaki düşüncelerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “Diğer branşlardaki öğretmenlerin konuşma becerisinde problem yaşayan çocuklarla iletişimi hakkında neler söyleyebilirsiniz?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekans %	Örnek cevaplar
Farklı branş öğretmenleri	2, 5, 13, 22, 24, 26 (6 öğretmen %23)	<i>Sınav başarısının her şeyden önde tutulduğu bir eğitim sisteminde diğer öğretmenlerin konuşma becerisinde problem yaşayan çocuklarla iletişim kurma gibi bir gayreti zaten olamıyor.</i>
Türkçe öğretmenleri	6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25 (16 öğretmen %62)	<i>Her çeşit öğretmen var tabii. Kimi Türkçe öğretmenin ilgiyle sorunu çözmeye çalışırken kimi Türkçe öğretmenin konuya hassasiyetle eğildiklerini düşünmüyorum.</i>
Duyarlı öğretmenler	1, 3, 4, 11 (4 öğretmen %15)	<i>Duyarlı olan bazı öğretmenler bu konuda bizimle istişare ederek katkıda bulunuyorlar.</i>

Öğretmenlerin dokuzuncu soruya verdikleri cevapların temaları “Farklı branş öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri, duyarlı öğretmenler” şeklinde çıkmıştır.

Öğretmenlerin konuşma becerisine ilgilerini hem meslek gruplarına, hem mesleğe olan sevgilerine hem de dillerine olan sevgi ve saygılarıyla değerlendirmek mümkündür. Frekans analizi sonuçları da gösteriyor ki konuşma becerisine ilgi okullarda genellikle Türkçe öğretmenleri üzerinde toplanmaktadır. Örnek cevaplardan Türkçe öğretmenlerinin içinde de

konuşma becerisine yeterli ilgiyi göstermeyen öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Diğer branş öğretmenleri konuya genellikle daha ilgisiz kalmaktadırlar.

9. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencinin diğer derslerini nasıl etkilediği ile ilgili düşüncelerine dair bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Konuşma becerisi yetersizliği öğrencinin diğer derslerini nasıl etkiliyor*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap teması	Frekansı %	Örnek cevap
Olumsuz	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 (26 öğretmen %100)	<i>Kendini ve cümlelerini düzgün ifade edemediğinden çoğunlukla okul başarısını olumsuz yönde etkiliyor.</i>

Öğretmenlerin dokuzuncu soruya verdikleri cevapların teması “olumsuz” şeklinde çıkmıştır. Araştırmaya katılan bütün öğretmenler konuşma becerisi yetersiz olan bir öğrencinin okul hayatının olumsuz yönde etkileneceği konusunda hemfikirdirler.

Öğrencilerin kendilerini ifade edememesinden kaynaklanan problemler sadece Türkçe dersleri için geçerli olmayıp tüm derslerini etkilediği öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkmaktadır. Konuşma becerisinin geliştirilmesi öğrencinin tüm akademik hayatına etki etmektedir.

10. Türkçe öğretmenlerinin, Türkçe programdaki konuşma etkinliklerinin yeterli olup olmadığıyla ilgili düşüncelerine dair bulgular

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin “*Türkçe programının konuşma etkinliklerine yeterli katkısı oluyor mu? Tavsiyeniz var mı?*” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen görüşlerden çıkarılan temalar, frekanslar ve örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

Cevap temaları	Frekansı %	Örnek cevaplar
Yetersiz	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26 (23 öğretmen %88)	<i>Türkçe programı bu alanda yetersiz kalıyor. Parça seçimlerinden, çocuklara sorulan sorulara kadar programın gözden geçirilmesinin gerektiğini düşünüyorum.</i>
Yeterli	9, 20, 23 (3 öğretmen %12)	<i>Bence oluyor. Kısa bir sürede olsa öğrencilerin konuşması için zaman ayırıyoruz. Olumlu katkısı var tabii. Daha çok dinleme ve konuşma etkinlikleri olursa faydalı olur.</i>

Öğretmenlerin son soruya verdikleri cevapların teması “yeterli ve yetersiz” şeklinde çıkmıştır. Türkçe öğretmenleri %88 gibi önemli bir frekans değeriyle programın konuşma becerisine yetersiz kaldığını düşünmektedirler.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın yapılmasındaki amaç öğrencilerin sosyal ve akademik hayatlarına yön veren konuşma becerisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesini sağlamaktır.

Yapılan değerlendirmelere göre;

- ✓ Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisi eğitimini ezbercilikten, sınıf ortamdan, sınav kaygısından, özgüven eksikliğinden ve müfredattan dolayı yetersiz buldukları,
- ✓ Derslerde anı anlatma, münazara, metin tamamlama, kelime havuzundan sözcük seçip konuşurma, ders içi etkinliklerde söz hakkı, panel, bilgi şöleni hazırlama gibi konuşma etkinlikleri yaptıkları,
- ✓ Konuşma becerisi etkinliklerinde karşılaştıkları sorunların söz hakkı beklememe, yöresel ağız kullanma, arkadaşlarından utanma, heyecan, kelime dağarcığı eksikliği, vurgu ve beden dilinden yeterince yararlanılamaması olduğu,
- ✓ Konuşma becerisi etkinliklerinde en çok arkadaşlarından utanma, heyecan ve yöresel ağız kullanımı sorununu çözmeye zorlandıkları,
- ✓ Karşılaştıkları konuşma sorunlarının sebeplerini bilgi eksikliğine, aile ve yakın çevrede kullanılan yöresel ağıza, topluluk karşısında heyecan ve korku duymaya bağladıkları,
- ✓ Karşılaştıkları sorunları çözmeye egzersiz yaptırma, kitap okuma, yanlışı hemen düzeltme, takdir etme gibi yöntem ve teknikleri kullandıkları,
- ✓ Konuşma becerisi yetersiz olan öğrencilerin sosyal aktivitelere katılımlarının az olduğunu düşündükleri,
- ✓ Konuşma becerisinde problem yaşayan çocuklarla daha çok Türkçe öğretmenlerinin iletişim kurduklarını düşündükleri,
- ✓ Konuşma becerisi yetersizliğinin öğrencinin diğer derslerini ve okul başarısını olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Çalışmamızda ulaştığımız sonuçlar alanda benzer makalelerde de ortaya konmuştur. Söz konusu çalışmalarda elde edilen sonuçlar çalışmamızda elde edilen sonuçlarla paralellik göstermekte ve birbirini desteklemektedir.

Kara (2009) “İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersinde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Dramanın Kullanılması ve Bir Uygulama Örneği” adlı çalışmasında ilköğretim ikinci kademeye gelen öğrencilerde özgüven eksikliği, yerel ağız kullanma, ses tonunu ayarlayamama, kelime fakirliği, beden dilinden yoksun bir anlatım gibi çeşitli ifade sorunları ve eksikleri gözlemlendiğini belirtmiştir. Bu sorunların çözümü için ise drama yöntemini kullanmayı önermiştir.

Öğretmenlerimizin en sık karşılaştıkları sorunlardan biri olan söyleyiş ve ağız ayrılıklarından kaynaklanan yanlışların ilköğretim süresince en aza indirilmesi ya da tam olarak ortadan kaldırılması için Demirel (1996: 59) sürekli bir çaba gösterilmesi gerektiğini ve uygun önlemler alınması gerektiğini vurgulamıştır.

Özbay ve Melanlıoğlu (2008), Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi üzerine yaptıkları çalışmada öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri için kelime hazinelerinin zenginleştirilmesinin gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları çözme teknikleri ile ilgili çıkan sonuç, Bıçakçı'nın (2005: 317) yerel ağız özelliklerinin ölçünlü dile yaklaştırılması için yüksek sesle okuma etkinliklerine olabildiğince yer verilmesi gerektiği çünkü çocuğun bu yolla, okurken öğrendiği sesleri değil, yazan sesleri çıkarmaya alıştığı sonucuyla eşleşmektedir.

Maviş ve Toğram (2009) altmış bir öğretmenin çocuklardaki dil ve konuşma bozukluklarına karşı tutumlarını değerlendirdiği çalışmada dil ve konuşma bozukluğu olan çocuğun akademik/ sosyal geleceğiyle ilgili olarak, öğretmenlerin çocuğun zamanı gelince okula gidebileceğini ve okuma yazma öğrenebileceğini düşündükleri, ancak bu sorunun ileride öğrenme gücüne dönüşebileceği, çocuğun okul hayatı ile gelecekteki mesleğini olumsuz yönde etkileyebileceği konularında kararsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmamızın sonucunda, Türkçe öğretmenleriyle mülakattan elde edilen bulgulara göre konuşma becerisi ile ilgili genel olarak bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sonuçlara göre, konuşma becerisi eğitiminin daha iyi yapılabilmesi için şu öneriler geliştirilmiştir:

- Öğrencilerin konuşma ile ilgili problemleri aşmasında öğretmenlerin uygulamalar yaptırılmaları sağlanabilir. Sınıf içerisinde öğrenciye kendini en iyi ifade edebileceği konulardan sorular sorularak kendi yorumuyla cevaplatma bu uygulamalara örnek gösterilebilir. Türkçe öğretiminin temel ilkelerine uygun olarak dil öğretiminde de doğal bir ortam oluşturulmalı ancak öğrenciye soyut gelecek kuramsal alıştırmalardan kaçınılmalıdır.
- Sınıf içerisinde konuşurken özgüven problemi yaşayan çocuklar, topluluk karşısında konuşmaktan utanan, sıkılan ya da korkan öğrenciler tespit edilmeli, onlarla özel olarak ilgilenilmelidir. Öğrencilerin özgüvenli olabilmeleri için ailelerin ve öğretmenlerin çocukların fikirlerini rahatça ifade edebilecekleri bir ortam hazırlamaları, onlara baskıcı ve tutucu davranışlar göstermemeleri gerekmektedir. Sınıf içerisinde eleştirel yaklaşımlarla çocuğa yaklaşılmamalı, yıkıcı değil yapıcı ve takdir edici olunmalıdır. Bununla birlikte söz koroları ve dramatizasyon çalışmaları da özgüven sorununu yenmek için yapılabilecek etkili çalışmalarındandır. Ayrıca toplum içerisinde hissedilen korku ve heyecanı; telkin, hafıza teknikleri, uzman desteği ve hobi yahut sosyal çevre edinme gibi tekniklerle de kolayca aşmak mümkündür.
- Yöresel ağızla konuşmanın önüne geçebilmek ve kelime hazinesi geliştirebilmek için öğrencilerin kitap okuma alışkanlığını kazanması gerekmektedir. Öğrencilere seviyelerine ve ilgi alanlarına uygun kitaplar okutulmalıdır. Ayrıca çocuklar için hazırlanmış seviyelerine uygun masal ve şiir okunan, hikâye anlatılan televizyon ve radyo programları izlemesi ve dinlemesi yararlı olacaktır.
- Ailelerin de destek olmaları için ailelerle görüşülmeli ve okul-aile işbirliği üzerinde titizlikle durulmalıdır.
- Türkçe programındaki konuşma etkinlikleri özenle uygulanmalı, öğretmenlerin eksik olduğunu düşündüğü etkinlikler için fırsat-yaratılmalıdır. Ayrıca konuşma becerisi etkinlikleri geliştirilmeli sürekli aynı konuşma etkinlikleri kullanılmamalıdır.
- Konuşma becerisi eğitimi sadece Türkçe öğretmenlerinin değil, diğer branşlardaki öğretmenlerin de ilgilenmesi gereken bir konudur. Konuşma becerisi iyi bir konuşma eğitimi almakla ve iyi konuşmacıları örnek almakla geliştirilir.

Öğrenciler için örnek alacakları en önemli model öğretmendir. Bu nedenle öğretmenlerin de model alınacak kadar iyi konuşmacı olmaları gerekmektedir.

- Etkili ve güzel konuşmanın önemi yaygınlaştırılmalı ve benimsetilmelidir.

Kaynakça

- ACHMET, Kelağa (2005). *Yunanistan'da (Batı Trakya'da) İki dilli Eğitim Veren Azınlık Okullarında Türkçe ve Yunanca Öğrenim Gören Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- AKBAYIR, Sıddık (2011). *Sözlü Anlatım Nasıl Konuşabilirim?*, Ankara: Pegem Akademi.
- AKSAN, Doğan (1994). Anadili. *TÖMER Dil Dergisi*, 16, 63–71.
- BEYRELİ, Latif; ÇETİNDAG, Zerrin; CELEPOĞLU, Ayşegül (2006). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Ankara: Pegem Akademi.
- BIÇAKÇI, Rabia (2005) *Burdur'da Temel Eğitim 1. Kademe Öğrencilerindeki Yerel Ağız Özelliklerinin Ölçünlü Dile Yaklaştırılması İçin Teknik ve Etkinlikler*, 1. Burdur Sempozyumu.
- BUDAK, Yusuf (2000). Sözcük Öğretimi ve Sözlüğün İşlevi. *Dil Dergisi*. S. 92.
- ÇİÇEK, İrfan (Nedret Selçuker, Mehmet Konak, Sevcan Ada) (2009) *Diksiyon*, İstanbul: Kitapdostu Yayınları.
- DEMİREL, Özcan. (2002). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- EGE, Pınar (2006) “Farklı Engel Gruplarının İletişim Özellikleri ve Öğretmenlere Öneriler” *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*, 2006, 7 (2) 1-23.
- EKİZ, Durmuş (2009) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ER, Sırrı (2011) *Etkili ve Güzel Konuşma Sanatı*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- ERDEM, İlhan ve DENİZ, K. (2008). Güzel Konuşma Kurslarında Verimliliği Artırmaya Yönelik Bir Alan Araştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl 2008, cilt 5, sayı 10, s. 75-90.
- EVLİYAOĞLU, Gökhan (1973). *Konuşma Sanatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- KAPLAN, Mehmet (2010) *Diksiyon 10 derste Güzel Konuşma Sanatı*, Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı.
- KARA, Ömer Tuğrul (2009) İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersinde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Dramanın Kullanılması ve Bir Uygulama Örneği, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt XI, Sayı 2.

- KAYA, Ali (2011) *Etkili ve Güzel Konuşma Sanatı*, Konya: Eğitim Yayınevi
- KOLAÇ, Emine (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anadilimizin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Farkındalıkları, Görüş ve Önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- KAVCAR, Cahit, OĞUZKAN, Ferhan, SEVER, Sedat (1995). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- MAVIŞ İlknur; TOĞRAM Bülent (2009) Aileler, Öğretmenler ve Dil ve Konuşma Terapistlerinin Çocuklardaki Dil ve Konuşma Bozukluklarına Yönelik Tutum ve Bilgilerinin Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*.
- MEB. (2006), *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*, Ankara: MEB Yayınları.
- ÖZBAY, Murat; MELANLIOĞLU, Deniz (2008), “Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin “Önemi Yüzüncü Yıl Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*. Haziran 2008, Cilt:V, Sayı:I, 30-45.
- ÖZBAY, Murat (2005) Ana Dili Eğitiminde Konuşma Becerisini Geliştirme Teknikleri, *Journal Of Qafkaz University*, 16 Fall.
- ÖZBEN, Raif (1989) *Türkçe Diksiyon*, İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- RECA, Ömer Faruk (2011) *Başarılı ve Güzel Beden Dili ve Konuşma Sanatı*, Ankara: Tutku Yayınevi.
- ŞAHİN, Murat (2009) *Söz Söylem ve Konuşma Sanatı Diksiyon*, İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- ŞENBAY, Nüzhet (2011) *Söz ve Diksiyon Sanatı*, İstanbul: YKY.
- ŞİMŞEK, Hasan, YILDIRIM, Ali (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi
- TAŞER, Suat (2009) *Konuşma Eğitimi*, İstanbul: Pegasus Yayınları.
- TAYFUN, Recep (2010) *Etkili İletişim ve Beden Dili*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEMİZYÜREK, Fahri, ERDEM, İlhan ve TEMİZKAN, Mehmet (2007). *Konuşma Eğitimi*, Ankara: Öncü Kitap.
- TOPÇUOĞLU, Fulya (2011) *Ana Dili Öğretiminde Beceri Alanları*, İstanbul: Kerasus Yayınları.
- TOPÇUOĞLU, Fulya; ÖZDEN Mehtap (2012) *Diksiyon ve Konuşma Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- UÇGUN, Duygu (2007). “Konuşma Eğitimini Etkileyen Faktörler *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı: 22 Yıl: 2007/1 59-67.
- ULUÇ, Esra (2012) *Güzel Güzel Konuşmak İstiyorum*, İstanbul: Carpe Diem Kitap.
- VARDAR, Berke (1988) *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: ABC Kitabevi.
- YAMAN, Ertuğrul (2001) *Doğru, Güzel ve Etkili Konuşma Sanatı (Sözlü Anlatım)*, Ankara: Gazi Kitabevi.